

TERTÚLIA **A** LITERÀRIA
ÀGORA

Club de lectura Llegir compartint és llegir més
vegades....

Dijous 1 de juliol, 18h 30 Porxos de l'Ermita

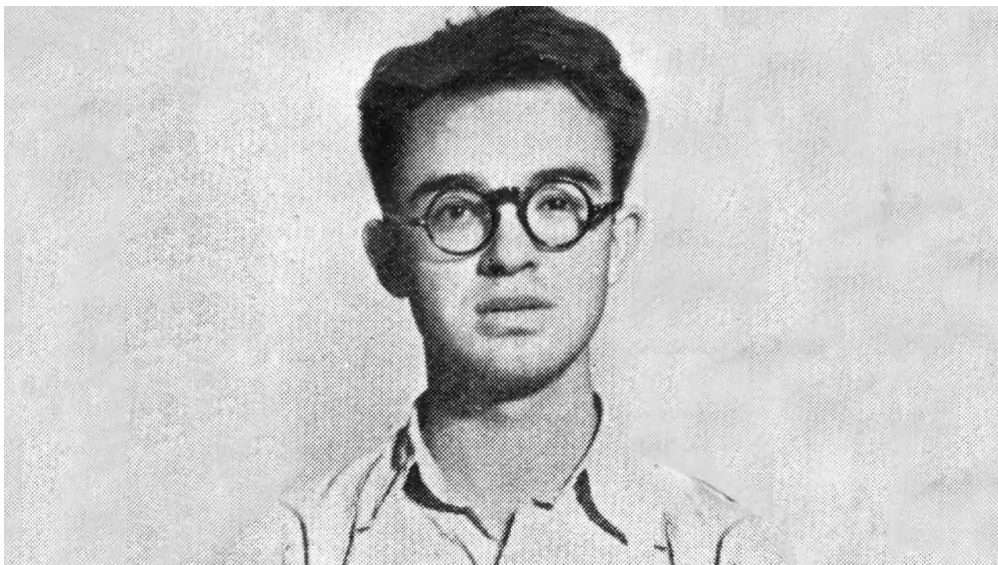
Aproximació a la poesia de Vicent

Andrés Estellés ”

(Amb la col·laboració de

R o d o n o r s I n v i c t e s)

Coordina : Rosa Prades

*“Perquè hi haurà un dia que no podrem més
i llavors ho podrem tot”*

**Si t'interessa participar adreça't a :
albanta1958@yahoo.es**

BIOGRAFIA

Vicent Andrés Estellés va nèixer el 4 de setembre de 1924 a Burjassot, l'Horta de València. Fill de forners -"però no d'amos d'un forn, sinó de jornalers, de treballadors, perquè jo sempre he sigut proletari"-va viure part de la seua infantesa i joventut al seu poble natal, al qual es va mostrar arrelat tota la seua vida, tal i com reflecteixen els seus versos. Des de ben xiquet va mostrar interès per la lectura, les visites a cal veí eren constants perquè, com conta ell, allà hi havia tot de llibres. Estellés ben aviat es va interessar per l'escriptura. Va començar escrivint prosa però prompte es va adonar que la seua vocació era la poesia. L'esclat de la Guerra Civil, quan tenia 12 anys, el va obligar a deixar els estudis. El poeta, sempre de manera autodidacta, aprèn i beu dels poetes més importants de la literatura catalana i hispànica. "Va ser més trista la postguerra que la guerra, de vegades, quan jugava al carrer i segons com bufava el vent, se sentien els tirs que venien de Paterna, els tirs que mataven el doctor Peset i tants altres". Com tants joves, xiquets encara, de la seua edat, la guerra es va viure sense una consciència excessiva de la immensitat d'aquella tragèdia. Passat el conflicte, Estellés treballa d'orfebre, de mecanògraf i d'ordenança. Gràcies a una beca, va formalitzar la matrícula a l'Escola Oficial de periodisme a Madrid. Allà va escriure els seus primers versos. Als vint-i-quatre anys, i després de fer el servei militar, el van contractar com a periodista al diari Las Provincias de València. Es va traslladar a viure a la ciutat de València, prop de la redacció. Ben aviat iniciaria la seua amistat amb intel·lectuals com Manuel Sanchis Guarner i Joan Fuster, i publica el seu primer llibre Ciutat a cau d'orella. El 1955 es va casar amb Isabel Lorente, la dona que esdevé el centre de la seua obra, i a qui tants poemes li va dedicar. Al cap d'uns mesos va nèixer la seua primera filla, i la seua mort prematura va colpir el poeta i el va dur a escriure La nit i Primera soledad. En aquell moment l'única editorial que publicava en la nostra llengua era Torre, dirigida per Xavier Casp i Miquel Adlert. Al voltant d'aquella editorial les tertúlies literàries amb Joan Fuster, Santiago Bru, Maria Beneyto i Manuel Sanchis Guarner el van fer veure i ser testimoni directe de l'animadversió d'aquells qui volien fer desaparèixer la literatura i cultura catalana. L'any 1958 va ser nomenat redactor en cap de Las Provincias, càrrec que va exercir fins al 1978, quan el van jubilar forçosament. Com a periodista va conrear diferents gèneres: crítica de llibres i de cine, reportatges, treball d'arxiu, notícies, etc. Estellés va desenvolupar la seua vocació de reporter, de contar-ho tot, d'inventariar tot allò que es trobava en perill de desaparició, i d'assumir la seua condició de poeta vinculat al poble que contava paral·lelament la seua història personal. Encara que Estellés va començar a escriure des de ben jove, no va ser fins els 70 que comença a publicar-se la seua obra. L'any 1971 ixen a la llum cinc llibres: Primera audició, L'inventari clement, Llibre de meravelles, La clau que obri tots els panys i Llibre d'exilis. Temps després, l'editorial Tres i Quatre edita l'Obra Completa, amb un primer volum, Recomane tenebres, prologat per Joan Fuster. A partir d'aquest moment, naix el que hom qualifica com "boom" Estellés. Aquest fet i les veus d'Ovidi, Raimon o Maria del Mar Bonet, entre altres, difonen l'obra de l'escriptor. També en aquests anys naix la idea de fer un cant al seu poble, una idea sorgida del Canto general de Pablo Neruda.

El poeta va començar a escriure el Mural del País Valencià, on evoca personatges històrics, la geografia, la natura, els productes de la terra... Una cantata al País Valencià. Aquesta obra, però, no es va publicar fins l'any 1996 de manera pòstuma. Els setanta és la dècada de l'esperança, de la mort del dictador i l'aparició de l'Estatut: el 1982, nous aires, noves idees i nous temps que encoratgen els intel·lectuals per seguir la vessant política i cultural encetada en plena dictadura. Però per una altra banda és també la dècada de la revifada del sentiment anticatalanista dels sectors més durs i reaccionaris del País Valencià, l'anomenat "blaverisme". Estellés en primera persona pateix les conseqüències del poder de la dreta més perillosa i violenta del País Valencià. Al mateix

temps que era guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres catalanes, era atacat i el van jubilar de manera forçosa als 54 anys. Comença un Calvari, amb amenaces telefòniques que no van parar fins molt després de la seua mort. Va ser una època convulsa, la dreta més rànica entrebancava el procés de normalització alhora que la societat lluitava i treballava per les llibertats. "No passen mai uns dies que en despenjar el telèfon em sento dir que ets un fill de puta. La por d'una bomba no me la lleva ningú. Això és una guerra no declarada però oberta; l'anticatalanisme valencià és salvatge" "Penso que el present, i també el futur, és molt amarg al meu país. Estem tornant al temps de les catacumbes." Durant aqueixa mateixa època també hi hagué amenaces telefòniques i a través del correu." Una matinada sonà el telèfon i en despenjar-lo el meu germà li preguntaren si ja s'havia mort el meu pare". (Carmina Andrés Lorente; Introducció a Mort i pam. Antologia poètica) Paral·lelament a l'autoodi, apareix un moviment renovador conegut com la Nova Cançó. Un fenomen que va fer renàixer l'estima per l'idioma, el va lligar a la modernitat, la crítica social i política, la realitat, la bellesa i la veritat, conceptes que veiem reflectits en la temàtica estellesiana. La Nova Cançó va desembocar en una revolució sociolingüística que va fer prendre consciència de país i de llengua al poble, en una època en què l'àmbit acadèmic i institucional negava l'aprenentatge de la pròpia història i la pròpia llengua. "No s'ensenya a les escoles com es va esclafar un país, perquè d'aquella sembrada continuen collint fruits", (Al Tall). La relació d'Estellés amb cantants com Ovidi Montllor o Maria del Mar Bonet esdevindrà lligam familiar en una època de penúries, foscor, repressió i atacs continus. Ovidi va musicar moltíssims poemes fent-los presents a París o Barcelona i a la resta del domini lingüístic. Els últims anys Estellés va rebre premis i reconeixements importants. A més del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes; el 1984, el Premi de les Lletres Valencianes, a més d'un bust inaugurat a Burjassot, i el 1990, la Universitat Catalana d'Estiu a Prada i els premis "Octubre" li van retre sengles homenatges. A títol pòstum, li van concedir la Medalla d'Or de Belles Arts del Ministeri de Cultura (1993).

ELS AMANTS (Llibre de meravelles, 1971)

*No hi havia a València dos amants com nosaltres.
Feroçment ens amàvem del matí a la nit.
Tot ho recorde mentre vas estenent la roba.
Han passat anys, molt anys; han passat moltes coses.
De sobte encara em pren aquell vent o l'amor
i rodolem per terra entre abraços i besos.
No comprenem l'amor com un costum amable,
com un costum pacífic de compliment i teles
(i que ens perdone el cast senyor López-Picó).
Es desperta, de sobte, com un vell huracà,
i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny.
Jo desitjava, a voltes, un amor educat
i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te,
ara un muscle i després el peçó d'una orella.
El nostre amor es un amor brusc i salvatge
i tenim l'enyorança amarga de la terra,
d'anar a rebolcons entre besos i arraps.*

*Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé.
Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses.
Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer.
Després, tombats en terra de qualsevol manera,
comprenem que som bàrbars,
i que això no deu ser, que no estem en l'edat,
i tot això i allò.
No hi havia a València dos amants com nosaltres,
car d'amants com nosaltres en son parits ben pocs.*